



AKADEMIN FÖR UTBILDNING OCH EKONOMI  
Avdelningen för utbildningsvetenskap

---

## ”Alla ska få vara med på båten”

En kvalitativ studie om hur föreningar arbetar med inkludering för att främja mångfald.

Hanna Zetterlund

2017

Examensarbete, Grundnivå (kandidatexamen), 15 hp  
Pedagogik  
Hälsopedagogiska programmet  
Pedagogik 61-90

Handledare: Paula Larsson  
Examinator: Peter Gill

---



Zetterlund, H. (2017). *Alla ska få vara med på båten- En kvalitativ studie om hur föreningar arbetar med inkludering för att främja mångfald*. Kandidatuppsats i pedagogik. Högskolan i Gävle, akademin för utbildning och ekonomi. Hälsovetenskapliga programmet.

## Abstrakt

Mångfald är något som svenska idrottsföreningar strävar efter, eftersom det ger goda effekter på samhället och gemenskapen bland alla individer. *Syftet* med denna studie är att undersöka hur idrottsföreningar arbetar med inkludering för att främja mångfald. Som *metod* i studien användes semistrukturerade intervjuer för att kunna undersöka hur föreningarna tänker och resonerar kring inkluderingsarbetet och det gjordes med ett målstyrt urval där 6 föreningar deltog i studien. *Resultatet* som visades var att alla föreningar arbetar med inkludering på ett eller annat sätt och att det finns olika hinder som varje förening handskas med. *Slutsatsen* man kan dra ifrån detta är att många föreningar vill och kan arbeta med inkludering i föreningar men att det finns olika problematik kring hur man kan göra det. Vissa har större problem med att få in flickor medan andra har mer problem med att rekrytera nyanlända. Detta arbete är en viktig grund för eventuell vidare forskning.

**Nyckelord:** Inkludering, fysisk aktivitet, ungdomar, integration och funktionsnedsättning.

## Innehållsförteckning

|  |    |
|--|----|
| Inledning.....                             | 1  |
| Bakgrund .....                             | 2  |
| Begreppsdefinition .....                   | 2  |
| Idrottsrörelsen.....                       | 4  |
| Funktionsnedsättning.....                  | 5  |
| Nyanlända.....                             | 6  |
| Inkludering .....                          | 7  |
| Problemformulering .....                   | 8  |
| Syfte.....                                 | 9  |
| Frågeställningar: .....                    | 9  |
| Metod.....                                 | 9  |
| Datainsamlingsmetod .....                  | 10 |
| Urval .....                                | 11 |
| Tillvägagångssätt .....                    | 11 |
| Analys.....                                | 12 |
| Etiska överväganden.....                   | 13 |
| Trovärdighet och tillförlitlighet .....    | 14 |
| Resultat .....                             | 15 |
| Föreningarnas arbete med inkludering ..... | 15 |
| Attityder kring inkludering.....           | 18 |
| Hinder och problematik i föreningen.....   | 21 |
| Diskussion .....                           | 23 |
| Resultatdiskussion .....                   | 24 |
| Metoddiskussion.....                       | 26 |
| Slutsats.....                              | 27 |
| Framtida forskning .....                   | 27 |
| Referenslista .....                        | 27 |
| Bilagor .....                              | 31 |

## Inledning

Sverige är ett land som har erfarenhet av att ta emot människor från andra länder men trots det så finns det ganska lite information om hur vi arbetar med integration och inkludering i just idrottsföreningar (Stigendal, 2008). Enligt Riksidrottsförbundet (2017) så handlar mångfald om att röja undan hinder och ta tillvara på möjligheter som till exempel erfarenheter, talanger och olika kompetenser. Idrotten har en viktig roll för att öka förståelsen bland grupper och människor emellan samt att påverkan från andra kulturer ger en positiv utveckling i den svenska idrotten (ibid). För att främja mångfald så följer den svenska idrotten FN:s deklaration om de mänskliga rättigheterna och idrottens värdegrund som består av fyra olika delar: *Demokrati och delaktighet, glädje och gemenskap, rent spel och allas rätt att vara med*. Med allas rätt att vara med så menas det att alla ska få vara med utifrån deras förutsättningar (ibid). Allas människors olikheter betraktas här som en tillgång och där en hel och full delaktighet är ett stort mål för inkludering (Tossebro, 2004)

Idrottsrörelsen är en viktig arena för integration och en mötesplats över etniska gränser men enligt Riksidrottsförbundet (2010) så kan inte arbetet med inkludering och integration fokuseras på enskilda projekt utan måste ingå som en naturlig del i den svenska idrotten. En viktig faktor när det arbetas med etnisk mångfald är att se det som en positiv kraft till en vidare utveckling och att när alla får vara och har rätten att vara med så kan det leda till stor samhällsnytta och sammanhang (ibid).

”Idrotten vill” är ett idéprogram där idrottsrörelsen vill utforma Sveriges idrott så att alla som vill, oavsett vilka psykiska eller fysiska förutsättningar de har, får vara med i en idrottsförening (Riksidrottsförbundet, 2003). För att möjliggöra för en förening att detta kan ske så måste idrottsverksamheten vara tillgänglig för alla samt att resurserna måste användas så rättvist som möjligt. Tidigare studier från Riksidrottsförbundet har gjorts angående etnicitet och kön men när det handlar om funktionsnedsättning så finns där en brist på undersökningar. En anledning till att det inte gjorts så många undersökningar på funktionsnedsatta kan vara att det är svårt att fastställa vad en funktionsnedsättning är (ibid).

Anledningen till att denna studie gjordes är delvis själviska men också så syns det att det saknas en hel del forskning inom detta område. Utifrån mig själv som forskare så är anledningen till att jag vill skriva denna uppsats på grund av mitt intresse för föreningar, gemenskap och idrott. Det finns mycket som vi föreningar inte förstår kring idrottsrörelsen och mångfald och det är något som jag vill undersöka mer om. Denna uppsats vill jag även ska kunna vara en grund för mitt framtida arbete inom föreningar och idrott.

## Bakgrund

Här nedan kommer bakgrunden att presenteras. Bakgrunden kommer ta upp delarna *begreppsdefinition, idrottsrörelsen, funktionsnedsatta, nyanlända och inkludering*.

### Begreppsdefinition

*Inkludering* är ett begrepp med många olika betydelser och det finns ingen gemensam definition av begreppet utan det är beroende på olika kontexter hur det definieras (Sandström, Stier & Nilsson, 2014). Både inkludering och integrering har används för att beskriva samma fenomen och därför är det lätt att en förvirring kan ske (Sandström et al., 2014). I Sverige används ofta uttrycket integrering när det talas om elever med funktionsnedsättning och hur de ska ges möjlighet att kunna vara en del av den ”ordinarie” skolan (Söderman & Antonson, 2011). Skolan har historiskt sätt försökt använda sig av särlösningar när det kommer till barn i behov av extra stöd till exempel stödundervisning, särskolor och specialskolor. Skolan har en segregrande jargong och det är utifrån den bakgrunden som man börjar tänka mer sammanhållande och inkluderande gällande skolorna (Barow, 2013). Med integrering så menas det att en individ som har stått utanför ”lyfts in”, men integreringsbegreppet ifrågasattes eftersom barn med funktionsnedsättning idag oftast går i samma skolor med barn som inte har en funktionsnedsättning. Uttrycket inkludering började användas som istället betyder att verksamheten, alltså skolan i detta fall, ska anpassas efter eleverna och deras olika behov och egenskaper samt att skolan har som utgångspunkt att alla barn är olika, vilket är ett inkluderande synsätt (Söderman & Antonson, 2011). Lite förenklat så betyder

ordet integrering en omplacering av en individ som varit utanför medan istället inkludering innefattar att verksamheten (skolan, föreningar) ska anpassas efter alla barns skiftande egenskaper, behov och förutsättningar (Barow, 2013). Definitionen av inkludering som denna studie utgår ifrån är att inkludering avser att verksamheten ska anpassas efter individen istället för integration som avser den exakt motsatta (Sandström et al., 2014).

Idrottsrörelsen har inkludering som ett mål. Att alla barn och vuxna ska få vara delaktiga i föreningen och ingen ska känna sig utanför samt att alla ska ha möjlighet att vara med och utvecklas från den individuella nivå man är på. Integrering beskrivs mer som att få nyanlända och asylsökande delaktiga i idrottsrörelsen (Riksidrottsförbundet, 2015).

En *nyanländ* person i Sverige definieras enligt migrationsverket som en person som är mottagen i en kommun och har beviljats uppehållstillstånd för bosättning av flyktingskäl eller andra skyddsskäl. En person räknas som nyanländ då han eller hon fortfarande omfattas av lagen om etableringsinsatser vilket är cirka två till tre år (Migrationsverket, 2016). Inom skolvärlden så beskriver Bunar (2015) att det rör sig om tre olika faktorer som måste vara uppfyllda för att en elev ska betraktas som nyanländ. Dessa tre faktorer är att en elev anländer nära skolstarten eller under skoltiden (grundskolan eller gymnasietiden), att eleven inte behärskar svenska och att eleven har ett annat modersmål än svenska (Bunar, 2015).

Socialstyrelsen (2016) definierar *funktionsnedsättning* som en nedsättning av psykisk, fysisk eller intellektuell funktionsförmåga samt att en funktionsnedsättning uppstår till följd av en medfödd eller förvärvad skada. Begreppet *funktionshinder* har förr varit en synonym för funktionsnedsättning men idag så kännetecknar det ett eget begrepp vilket står för den begränsningen som upplevs till följd av funktionsnedsättningen i förhållande till omgivningen. Funktionshinder är alltså inte en egenskap hos en individ utan förklarar mer förhållandet mellan omgivningen och individen (Socialstyrelsen, 2016). Definitionen som Parasportförbundet (2015) använder på funktionsnedsättning är en nedsättning på psykisk, fysisk eller intellektuell funktionsförmåga. Inom idrottssammanhang brukar en funktionsnedsättning innefatta synskada, rörelsehinder och utvecklingsstörning som de vanligaste funktionsnedsättningarna. Det finns såklart

fler typer och variationer av funktionsnedsättningar i olika grader och utformningar (Parasportförbundet, 2015). Några exempel på funktionsnedsättning i kanske lindrigare och mer ”osynligare” former är neuropsykiatriska funktionshinder som exempelvis kan vara ADHD, aspbergers och autism (Riksidrottsförbundet, 2016). Dessa syns kanske inte i lika stor utsträckning som en person som exempelvis sitter i rullstol eller bär glasögon.

## Idrottsrörelsen

Föreningsidrotten är en stor del av det svenska samhället och det kan vara en plats som främjar ömsesidig gemenskap och integration mellan svenskfödda och nyanlända samt inkludering av funktionsnedsatta (Riksidrottsförbundet, 2015). Samtidigt som idrottsrörelsen kan vara en god plats för gemenskap så kan det även vara en plats för utanförskap och exkludering (ibid).

Idrottsrörelsen befann sig i början på 1900-talet i ett uppbyggnadsskede och därför var antalet föreningar få och centrerade till landets största städer (Riksidrottsmuseet, 2016). Ganska snabbt så växte sig idrottsrörelsen allt större men under senaste åren så har föreningarna haft liknade siffror av medlemmar. Anledningen till detta är att i dagens samhälle så finns det mycket mer valmöjligheter till motion samt att vardagsmotion är allt vanligare. Idag finns det ungefär 20 000 föreningar med cirka 3 miljoner medlemmar (ibid).

I och med idrotten och idrottsrörelsens stora omfattning så är det den viktigaste arenan för integration och samhörigheten mellan alla etniska gränser (Riksidrottsförbundet, 2011). För något år sedan hade nästan vad femte medborgare i Sverige utländsk bakgrund (ibid). För de människorna med utländsk bakgrund kan det vara svårt att komma in i samhället och känna sig delaktig men eftersom idrottens språk är universellt så kan det vara ett enkelt sätt att lättare komma in i samhället. Idrotten har en utmaning att få med fler flickor, speciellt också utländska flickor att idrotta och det har visats att idrott har stor betydelse för pojkar såväl som flickor oavsett om dem är svenskfödda eller utländska (Riksidrottsförbundet, 2010). Något som idrottsrörelsen även värnar om är sammanhållning och gemenskap och strävandet efter samma vision och värdegrund



hos alla föreningar (Riksidrottsförbundet, 2009). Mångfald är idrottens styrka och alla människor oavsett vilken religion, hudfärg, sexuell läggning, kön eller etnisk bakgrund de har, ska känna sig välkommen och känna att det är meningsfullt att vara med i en förening (ibid). Detta är något som den svenska idrottens värdegrund strävar efter (Regeringskansliet, 2011). Tack vare att det finns ett stort och uppskattat ideellt arbete och ett stöd från samhället så kan personliga kostnader hållas låga och erbjuda alla en möjlighet till idrott till en rimlig kostnad (Riksidrottsförbundet, 2009).

Ett idrottsförbund som har tagit en stor del i den svenska idrottens utveckling är Parasportförbundet som bildades år 1969 (Parasportförbundet, u.å). Parasportförbundet organiserar idrott för synskadade, utvecklingsskadade och rörelsehindrade personer och arbetar med 18 olika idrotter. Om en person har en funktionsnedsättning så är det extra viktigt att vara fysisk aktiv eftersom den psykiska och fysiska styrkan denne får genom idrott skapar förutsättningar för ett mer hälsosamt och självständigt liv med en högre livskvalitet. (ibid)

## Funktionsnedsättning

Att röra på sig är naturligt och ett grundläggande behov för människor för att kunna må bra och upprätthålla en god hälsa samt att den fysiska aktiviteten har en stor betydelse för att nå en högre livskvalitet (Krop & Groeneveld, 2003). Detta bli mer uppmärksammat för varje dag som går (ibid). Även fast det inte alltid sker i en ren form av ”träning” så innehåller en ”vanlig” dag för de flesta människor både rörelse och fysisk aktivitet, till exempel vid förflyttning från skola eller jobb, klär på oss kläder, lagar mat eller arbetar. Personer med funktionsnedsättning har även samma grundläggande behov som individer utan funktionsnedsättning för att uppnå en god hälsa. En studie från Socialstyrelsen (2016) visar att många barn och ungdomar med funktionsnedsättning är mindre fysisk aktiva i vardagen än andra barn och ungdomar i jämförande ålder. Genom mindre rörelse i vardagen så får de även mindre rörelseerfarenhet och rörelseupplevelser vilket kan göra att den perceptuella och motoriska utvecklingen bli försenad, därför är det exakt lika viktigt för barn med funktionsnedsättning att utöva fysisk aktivitet (Krop & Groeneveld, 2003). För att barn med funktionsnedsättning ska få möjlighet till lika mycket fysisk aktivitet som barn

utan funktionsnedsättning så beskriver Kissow (2013) i sin studie att fysiska och organiserade aktiviteter kan ha en stor potential till att vara en öppen och inkluderande miljö för personer med funktionsnedsättning att delta i. Exempelvis idrottsföreningar eller idrott i skolan. Integrering på lika villkor för alla bör ses som en självklarhet. Det kan dessutom hjälpa dem att överkomma psykiska eller sociala hinder som sätter stopp för dem i deras vardagliga liv (Kissow, 2013).

Enligt WHO (2013) så är cirka 15 procent av landets befolkning funktionsnedsatta. Resultat från Folkhälsomyndigheten (2015) visar att personer med en funktionsnedsättning uppskattar sin egen hälsa sämre jämfört med den övriga befolkningen samt att de deltar i färre sociala sammanhang som till exempel föreningsidrott. Det finns även en brist på stöd i dessa sammanhang. För många personer som har en funktionsnedsättning så finns det ofta olika symptom på ohälsa såsom värk, stress, ångest, trötthet med mera (Folkhälsomyndigheten, 2015). En del funktionsnedsättningar är mer synliga än andra och sen finns det självklart de som är av en mer lindrigare karaktär och inte lika påtagliga för omgivningen (Rivera, Rydeman & Stenhammar, 1997). Enligt Statens folkhälsoinstitut (2012) så finns det ingen direkt skillnad på barn med en funktionsnedsättning och de utan funktionsnedsättning när det kommer till olika fritidsaktiviteter. Exempelvis att delta i en förening, idrotta, spela instrument eller umgås med vänner men däremot så ser man att barn med en funktionsnedsättning spenderar mer tid framför tv eller dator och spelar spel. Detta är dock inte heller något som påverkar deras fysiska aktivitet. Många andra studier, (se bl.a. Jaarsma, 2014) menar att personer med funktionsnedsättning inte deltar i idrott i lika stor utsträckning som de utan funktionsnedsättning. Många fysiska och psykiska fördelar har dokumenterats av att delta i någon sport exempelvis minskad risk för hjärt- och kärlsjukdomar, diabetes och övervikt minskar (Jaarsma, 2014).

## Nyanlända

Under de senaste åren har det kommit fler och fler människor till Sverige från olika delar av världen och för många av dem är antingen skolan eller sport en av de få kontakter de kan få med det svenska samhället (Rivera et al., 1997). Barn och ungdomar som har en funktionsnedsättning och är nyanländ är en grupp som löper stor risk att

hamna i ett tomrum kring alla frågor om antingen funktionsnedsättningar eller nyanlända. Detta gör det extra viktigt att försöka möta denna grupp på bästa sätt så även de kan känna sig delaktiga i samhället (Rivera et al., 1997). Sport är som tidigare nämnts en stor och viktig arena för integration och även ett uttryck för nationell identitet och kultur (Hertting & Karlefors, 2013). Enligt Hertting & Karlefors (2013) och deras studie som gjordes på nyanlända barn i Sverige vill man undersöka och få en bättre förståelse för vad nyanlända barn har för önskemål och erfarenheter kring sport och hur svenska idrottsföreningar kan möta dessa förfrågningar. Resultatet visade att det fanns 4 olika faktorer som kunde vara viktiga för deras deltagande i sport, vilka var, att ha en kulturell förståelse, att kunna språket, att ha relevanta färdigheter samt att ha ett socialt nätverk. Relevanta färdigheter handlar enligt Hertting & Karlefors (2015) också om att komma sent in i en förening vilket är ett problem för både svenskfödda och utrikesfödda barn. Barn i Sverige börjar idrotta vid tidig ålder och i och med detta så riskerar barnen som börjar vid en senare ålder att hamna efter rent idrottsmässigt. De måste sedan försöka träna och kompensera upp detta på kort tid för att komma upp i samma nivå som de andra barnen. Om det då inte finns några nybörjargrupper för barnen att vara med i så finns risken att barnen slutar eftersom de ligger så långt efter alla andra (Svender, 2012).

## Inkludering

Det har alltid funnits en önskan om att förbättra och inkludera fler unga till idrott i skolan och även utanför (Vickerman, 2012). År 1997 blev det dock ett ökat fokus på en inkluderande undervisning i skolan för de barnen med särskilda utbildningsbehov (ibid). Som tidigare nämnts så har termen inkludering många olika definitioner och detta stämmer vare sig man pratar om undervisningen i klassrummet eller i ett bredare samhällsperspektiv (Barow, 2013). Definitionen syftar på en pågående process i skolutvecklingen och undervisningen som ska försöka möjliggöra för ännu fler elever att känna sig delaktiga och aktiva i lärandet. I skolmiljön ska elevernas olikheter värdesättas och bidra till utveckling och delaktighet i samhälle och skola. För att alla ska känna sig delaktiga så finns en förutsättning att undervisningen ska anpassas efter elevernas behov, alltså på ett inkluderande sätt (ibid).

I skolan visar de flesta barn att de trivs bra men att trivseln hos barn med en funktionsnedsättning är betydligt sämre. (Statens folkhälsoinstitut, 2012). Enligt föräldrarna så kan en bidragande faktor till varför barn med funktionsnedsättning har sämre trivsel i skolan vara att de bli utsatta för mobbning och måste det ses till att de med funktionsnedsättningar därför måste uppmärksammas ännu mer i skolans hälsofrämjande arbete. Tossebro (2004) beskriver i sin bok om integrering och inkludering som ett mål där alla har rätt till en hel och full delaktighet och där alla människors olikheter betraktas som en tillgång för alla människors bästa än som orsak till problem och svårigheter. Eftersom alla är lika värda så kan inte någon uteslutas eller vara oönskad (Tossebro, 2004).

Undervisningen i ämnet idrott och hälsa i skolan kan vara ett unikt tillfälle att ge elever med funktionsnedsättning en möjlighet att vara tillsammans med alla andra barn i olika lek- och rörelseaktiviteter (Krop & Groenveld, 2013). För idrottslärare så är det viktigt att få alla elever att känna sig delaktiga och att anpassa övningarna, miljön och redskapen så att alla barn kan delta. Det krävs en god vilja, kunskap, kreativitet och ett bra samspel mellan lärare och elev för att på bästa sätt skapa en god miljö för alla barn och ungdomar i skolan (Krop & Groenveld, 2013). Förutsättningarna för ett hälsofrämjande ledarskap handlar mycket om lärarna och speciellt då idrottslärarna som måste ha insikt och medvetenhet om vilken betydelse idrott har för barnens fysiska och psykiska hälsa (Barow, 2013).

Något som skiljer sig mellan idrottsrörelsen och skolans organisation är att idrottsrörelsen byggs upp av ideellt verksamma ledare som oftast inte har någon utbildning (Eriksson, 1989). Dessa ledare är styrkan i idrottsrörelsen och det skulle inte fungera utan dem, men samtidigt är det svårt att kunna ställa krav på att ledarna ska ha specifika kunskaper eller kompetenser. En stor skillnad från idrottsledare och andra grupper av fostrare såsom fritidspedagoger, lärare och fritidslärare är att idrottsledare oftast inte har en pedagogisk utbildning bakom sig men det behöver dock inte innebära att de inte är kunniga eller inte är lämpliga som ledare (Eriksson, 1989).

## Problemformulering

Sverige som land har en lång tradition av invandring men trots det så är det relativt nytt att arbeta med integrationsfrågor inom föreningslivet (Stigendal, 2008). Det är viktigt att uppmärksamma hur föreningar arbetar med integration och inkludering för att främja mångfald genom att komma in i landet. Att vara delaktig i en förening bidrar till svenska välfärden genom att det skapas sociala kontakter, identiteter och möjligheter för kreativitet och fritidsintressen och samt att det bidrar till samhörighet (ibid).

Det finns även en brist på kunskap om hur barn och ungdomar med en funktionsnedsättning mår och hur deras levnadsvanor och livsvillkor ser ut (Folkhälsomyndigheten, 2011). Den psykiska hälsan för barn och ungdomar har under de senaste decennierna försämrats och därför är det viktigt att kartlägga och samla information om detta och hur idrotten kan förbättra hälsan och välmående för barn och ungdomar och speciellt även de med en funktionsnedsättning (ibid).

## Syfte

Syftet är att undersöka hur idrottsföreningar arbetar med inkludering för att främja mångfald.

### Frågeställningar:

- Vilka skillnader finns i attityder hos ledarna, styrelsemedlemmar och ordföranden?
- Finns det skillnader mellan föreningar som arbetat med inkludering en längre tid och föreningar som arbetat med det en kortare tid?

## Metod

I denna del så beskrivs det hur arbetet har gått till och vilken metod som används. Tillvägagångssätt, urval och etiska överväganden kommer även det presenteras i metoden.

## Datainsamlingsmetod

Den datainsamlingsmetod som använts i studien är intervjuer, som också med stor sannolikhet är den mest använda metoden i kvalitativ forskning (Bryman, 2011). Kvalitativ metod är och definieras enligt Bryman (2011) som att tonvikten oftare ligger mer på ord än på insamling av siffror samt att kvalitativ metod ofta är induktiv, konstruktionistisk och tolkande. Det finns fyra punkter som också kännetecknas av kvalitativ metod. Den första är *etnometodologi*, som handlar om en förståelse för hur den sociala omgivningen skapas och formas genom samspel och samtal. Den andra punkten är *naturalism*, som handlar om en förståelse av den sociala verkligheten. Tredje punkten handlar om *emotionalism* som syftar till ett intresse för subjektivitet och en längtan efter att se insidan av upplevelsen och erfarenheter från människor. Sista punkten är *postmodernism* som handlar om en öppenhet för de olika sätt som den sociala verkligheten kan konstrueras (Bryman, 2011). Utifrån studiens syfte och frågeställningar ansågs ett kvalitativt tillvägagångssätt vara mest lämpligt av den anledningen att få beskrivande data som ger svar på frågor som *hur* och *varför* samt att få en förståelse hur en social ordning skapas av samtal och samspel (ibid). Valet av intervjuer som datainsamlingsmetod ansågs också vara lämpligt eftersom det finns en flexibilitet kring intervjuer och informanten har även möjlighet att berätta fritt vad hans eller hennes tankar och erfarenheter är kring ett specifikt ämne, vilket också efterfrågas i denna studie (ibid).

Den form av intervjuer som användes var semistrukturerade intervjuer av den anledningen att det skulle kunna ställas uppföljningsfrågor vilket är svårt att göra vid till exempel en enkät (Bryman, 2011). Forskaren kan utöver de skrivna frågorna i frågeschemat också ställa andra intressanta frågor samt följdfrågor. Intervjufrågorna i denna studie är uppbyggda efter en intervjuguide med tematiska frågor (se bilaga 1) vilket betyder att dem grundar sig i frågeställningarna som denna studie representerar (ibid).

Utöver de vanliga kvalitativa intervjuerna så gjordes det även två telefonintervjuer eftersom att informanterna var långt bort eller svåra att få tag i (Bryman, 2011). I vissa fall kan även telefonintervjuer vara lämpliga om det ställs känsliga frågor eftersom det inte blir fysisk närvarande för varandra (ibid). Intervjuguiden för telefonintervjuerna var densamma som de andra intervjuerna.

## Urval

I denna studie så användes det två olika typer av urval. Det första urvalet som gjordes var ett strategiskt urval utifrån SISU idrottsutbildarna och Gävleborgs idrottsförbund för att få fram informanter som var relevanta för syftet (Kvale & Brinkmann, 2014).

Bryman (2011) kallar detta istället ett målstyrt eller målinriktat urval som menas att man väljer personer som är relevanta för forskningsfrågan. Det andra urvalet som gjordes var ett slumpmässigt urval då föreningarna och vilka informanter som skulle kontaktas valdes ut slumpmässigt utifrån en lista som SISU tagit fram. Urvalet gjordes utifrån olika idrottsföreningar i Gävleborgs kommun och 6 stycken föreningar användes i studien.

För att få mer kunskap om hur föreningar arbetar med inkludering så togs det i kontakt med tre olika grupper av föreningar. Dessa tre grupper var föreningar som sökt ekonomiskt stöd från SISU, föreningar som inte jobbar med inkludering och inte sökt något stöd och till sist föreningar som arbetar med inkludering men ändå inte sökt något stöd från SISU. Utifrån listan som idrottsförbundet tagit fram så valdes slumpmässigt olika föreningar ut från varje grupp för att bli intervjuade. Två av föreningarna har sökt bidrag från SISU, två föreningar har inte sökt något stöd och de sista två föreningarna arbetar med inkludering men har ändå inte sökt något stöd.

Rollerna som intervjupersonerna hade var bland annat klubbchef, ledare/tränare, en kassör, styrelsemedlem samt ordförande.

## Tillvägagångssätt

För att få så mycket kunskap om ämnet inkludering och integrering så gjordes en litteratursökning där olika studier och dokument valdes ut för att sedan granskas vidare. Litteraturen söktes på databaserna Discovery och ERIC och där sökord som "inclusion", "sports", "integration", "physical activity" och "children" bland annat användes. Orden användes i olika kombinationer och fick då antal olika träffar. Andra dokument söktes bland annat på hemsidor som till exempel Riksidrottsförbundet, Socialstyrelsen, WHO, Migrationsverket, Parasportförbundet etc.

Det första som gjordes var att ta i kontakt med SISU och idrottsförbundet angående vilka föreningar som skulle kontaktas. Från SISU och idrottsförbundet så togs tre listor emot med olika föreningar och kontaktuppgifter. På den första listan stod det vilka föreningar som sökt ett ekonomiskt bidrag och stöd från SISU. Den andra listan var det vilka föreningar som inte sökt stöd och förmodligen inte heller arbetade med inkludering. På den tredje listan så stod det vilka föreningar som SISU och idrottsförbundet visste arbetade med inkludering, fast ändå inte sökt något stöd för detta. Utifrån listorna så valdes slumpmässigt 10 föreningar från varje lista och kontaktades. 2 föreningar från varje lista svarade och när de accepterat att ställa upp på en intervju så skickades ett missiv och en intervjuguide ut via mail så de i förväg kunde läsa frågorna som skulle kunna komma på intervjun. Tid och plats för en intervju bestämdes med deltagarna i samband med utskicket av missivet. Lokaler som användes var bland annat föreningarnas egen klubblokal men även SISU och idrottsförbundets lokaler som skapade en neutral plats för intervjuerna (Bryman, 2011). Två av intervjuerna tog plats i klubblokalen medan resterande tog plats i idrottsförbundets lokaler. Intervjuerna tog mellan 30-50 minuter och spelades in med medgivande från intervjupersonen. Efter intervjuerna var klara så transkriberades dem och analyserades utifrån en innehållsanalys.

## Analys

I denna studie har intervjuerna transkriberats och ord som till exempel "mm" "ah" och "ja" utslöts då detta inte ansågs ha någon effekt på resultatet i sig (Bryman, 2011)

För att analysera det transkriberade materialet så har en innehållsanalys och en tematisk analys gjorts i samspel med varandra (Bryman, 2011). Med innehållsanalys så



menas det att för varje fråga så hittas det olika teman i svaren och därifrån kommer utgöra den grund i kodningen som kommer användas. Idén med tematisk analys är att skapa en mall av centrala teman och olika subteman (ibid). Kriterierna för en tematisk analys och de som tillämpas för att identifiera teman i intervjuutskriften är ofta otydliga, men en tänkbar faktor kan vara att undersöka hur många gånger händelser, fraser eller ord uppkommer i texten, desto mer ordet eller händelsen uppkommer desto större sannolikhet är det att hitta ett tema som kan identifieras (Bryman, 2011).

Det första som gjordes efter inspelningarna av intervjuerna var att lyssna på dem flera gånger och skriva anteckningar om vad de sa. Sedan så transkriberades varje intervju som sedan lästes igenom flera gånger för att ytterligare finna fler teman. Reflektioner gjordes på eventuella likheter och olikheter som intervjupersonerna sade.

Innehållsanalysen som gjordes resulterade i 3 olika kategorier och 9 olika underkategorier. Dessa var:

- Föreningarnas arbete med inkludering och till denna var underkategorierna projekt/samarbeten, funktionsnedsatta och nyanlända.
- Attityder kring inkludering och till denna kategori var underkategorierna ledare och spelare.
- Hinder och problematik i föreningen och här var underkategorierna barn/ungdomar som börjar senare i en förening, lokaler, inkludering av flickor och stöd från kommunen.

## Etiska överväganden

Utifrån Vetenskapsrådets forskningsetiska principer (2011) så har det tagits hänsyn till följande 4 principer vilket är informationskravet, konfidentialitetskravet, nyttjandekravet samt samtyckeskravet (Vetenskapsrådet, 2011). I hänsyn till informationskravet så skickades ett mejl först ut till de ansvariga personerna i

föreningen och ett godkännande på detta mejl visade hänsyn till samtyckeskravet. Vidare så mejlades ett utskick av intervjuguiden samt ett missiv där det förklarades att deltagandet var frivilligt samt att de kunde avsluta sitt deltagande när de ville och att intervjun endast kommer användas i studiens syfte och inget annat. För att garantera att konfidenteltkravet togs i beaktning så informerades deltagarna om att de skulle bli anonyma och därför har inga namn använts i studien utan skrivits ut som exempel förening 1 och förening 2 (ibid).

## Trovärdighet och tillförlitlighet

Reliabilitet och validitet använts ofta i kvantitativa studier (Trost, 2010). För att göra en bedömning på kvaliteten i en kvalitativ undersökning så används istället termer som tillförlitlighet och trovärdighet (ibid). Tillförlitlighet i kvalitativ forskning består bland annat av 4 kriterier som alla har en motsvarighet i kvantitativ forskning (Bryman, 2011). Dessa fyra kriterier är *trovärdighet*, som är en motsvarighet för intern validitet, *överförbarhet* som motsvarar extern validitet, samt *pålitlighet* som motsvarar reliabilitet. Sista kriterier handlar om en *möjlighet att konfirmera och styrka* vilket då motsvarar objektivitet i kvantitativ forskning (ibid). För att skapa en hög trovärdighet i resultatet så krävs det för forskaren att man säkerhetsställer att respondenterna blir rapporterade om resultatet. Detta för att se om det de har sagt i intervjun har uppfattats på rätt sätt av forskaren (ibid).

Bryman (2011) skriver även om validitet och reliabilitet i kvalitativ forskning där validiteten handlar om att man vill undersöka det som är studiens syfte. Det ska alltså finnas en koppling till resultat, syfte och frågeställningar (Bryman, 2011). I denna studie så har frågorna i intervjuguiden utformats på ett sätt att de blir relevanta för syftet/forskningsfrågorna och därmed kan studien få en högre validitet. Reliabilitet, som också motsvarar pålitlighet, innebär att det görs en fullständig redogörelse av forskningsprocesser och metod (Bryman, 2011). I denna studie så har alla metoddelar såsom urval, tillvägagångssätt, analys och datainsamlingsmetod noggrant utformats för att kunna säkerhetsställa en sådan hög pålitlighet som möjligt.

# Resultat

Resultatet nedan består av 6 semistrukturerade intervjuer varav två av dessa är telefonintervjuer. Föreningarna är begränsade till Gävle kommun.

## Föreningarnas arbete med inkludering

Varje människa ska få känna sig välkommen och delaktig i en idrottsförening, oavsett vilken religion, sexuell läggning, hudfärg, kön, ålder eller etnisk bakgrund. Detta är något som idrotten strävar efter och där mångfald är en styrka. Det som alla föreningar visades vara överens om var hur de såg på definitionen av ordet inkludering. Alla föreningar tänkte på gemenskap i olika former, till exempel att alla ska ha samma förutsättningar att kunna idrotta i föreningen, alla är med på lika villkor, alla ska bli accepterade för den dem är och att alla är välkomna.

Alla ska få vara med på båten [Respondent 1].

Att man kommer in i verksamheten som vem som helst. Egentligen gillar jag inte ens prata om andra eller inte andra, utan kommer Kalle eller kommer Ahmet, det spelar liksom ingen roll för mig [Respondent 2].

Inkludering, det är ju ett brett ord, det kan ju stå för massa olika saker, så därför tänker man ju att alla ska få vara med och i det handlar det ju om att alla blir accepterade, att alla är välkomna [Respondent 3].

Resultatet visade även att en inkluderande förening är en förening som alla får vara med i på lika villkor, att jobba med alla människor oavsett om dem är pojkar, flickor, funktionsnedsatta, nyanlända, unga eller gamla. Även att det finns en erfarenhet och också lokaler och utrustning som är anpassade för bland annat funktionsnedsatta. Två av föreningarna ansåg att det var extra viktigt att ha riktlinjer, policys och regler som tydligt utgår från ett inkluderande synsätt. Riktlinjerna handlar om hur de skulle arbeta i föreningen och att alla skulle följa dessa.

Vi jobbar så, vi har ju våra policys att det ska vara en inkluderande miljö  
[Respondent 5]

Till att börja med så måste en förening ha tydliga.. en ståndpunkt eller  
riktlinjer, en policy som tydligt utgår från ett inkluderande sätt. Att alla har  
rätt att idrotta på samma förutsättningar [Respondent 4]

## Projekt/Samarbeten

Många lag försöker aktivt jobba med inkludering och integrering i sina idrottsföreningar  
och som resultatet från vad intervjuerna visar så använder vissa av föreningarna hjälp  
och stöd från SISU och idrottsförbundet. Tre av föreningarna har aktivt sökt stöd och  
bidrag från SISU och det har tagit sig i uttryck i olika projekt, samarbeten och  
klubb dagar med utbildning och information.

Vi har dragit igång, tillsammans med en annan förening då, om att  
utveckla tjejhockeyn. Och då är vi naturligtvis med. [Respondent 1].

Vi kommer ha föreläsningar om HBTQ vilket är jätteviktigt, generellt för  
alla och det är något som vi ska jobba aktivt med i föreningen. Vi pratar  
om rasism och såna saker, vi har sociala medier-mobbning som det  
kommer pratas en hel del om [Respondent 2].

Föreningar visar även att det finns intresse att samarbeta med olika skolor för att kunna  
nå ut till fler ungdomar. Det gäller både dem med en funktionsnedsättning och de som  
är nyanlända i Sverige och vill komma in i en förening. För att också skapa mer  
gemenskap i föreningar så är tävlingar och klubbspel ett bra sätt att arbeta med.

Vi har samarbete med en skola där väldigt många är nyanlända deltar, för  
att fredagar ger vi dom gratis istider. För att dom ska få möjlighet, ja det är  
inte säkert att dom börjar spela ishockey men dom får i alla fall en kontakt  
med ishockey och idrotten. [Respondent 4]

För att inkludera folk så har vi ju bland annat tävlingar då. Klubbävlingar eller klubbspel är det ju egentligen. Som omfattar alla. Så det är inte så att man spelar i en speciell serie för du sitter i rullstol utan alla spelar med alla, utifrån samma förutsättningar. [Respondent 3].

## Funktionsnedsatta

För vissa av föreningarna ser arbetet med funktionsnedsatta lite olika ut. En förening visade ha goda kunskaper inom detta ämne och hade både anpassade lokaler och utrustning för att personer med funktionsnedsättning kan ha möjlighet att delta i idrotten. Utifrån vad de andra föreningarna anser om funktionsnedsatta så skulle även de kunna bedriva en sådan verksamhet och där problemet istället ligger hos de personer med en funktionsnedsättning som inte tenderar att söka sig till ”vanliga” föreningar. Detta är synd eftersom då får föreningar ingen erfarenhet och information om hur de ska kunna inkludera alla i föreningen. Att inte bli utsatt för funktionsnedsatta i föreningen gör också det svårare att kunna arbeta med frågan i sig vilken också två av respondenterna påpekar.

För vi har inte blivit utsatta för det om jag säger så. Skulle vi bo på ett område där det finns så skulle vi kunna jobba med det på ett annat sätt, för det säger dom föreningar som har det. Dom har ju kunnat satt igång saker eller möjligheter. [Respondent 1].

Att barn som har funktionsnedsättningar av ett eller annat slag, fysiska eller neuropsykiatriska tenderar ju att inte söka sig till vanliga föreningar. Vilket är synd tycker jag. [Respondent 3].

## Nyanlända

För att nå ut till nyanlända så visade vissa föreningar goda kunskaper om hur de lyckas Resultatet visade att de flesta av föreningarna såg det som positivt att få in fler nyanlända in i föreningarna och arbetade aktivt med att försöka rekrytera in flera. Det fanns föreningar som drog igång projekt eller samarbeten med skolor och sen försöker en av föreningarna ta in fler tränare som har utländsk bakgrund vilket visade sig fungera

bra för föreningen. De arbetade även aktivt med att barnen skulle få lära sig det svenska språket och komma in i samhället mer genom att prata mycket svenska och prata om hur samhället är. En förening som hade det svårt att rekrytera nyanlända till deras förening ansåg att en fördel var deras låga medlemsavgift och att utrustning och verktyg fann på plats i ishallen för att kunna utöva sporten. Detta visade också en annan förening som inte tog betalt för alla nyanlända i början då de insåg att det kan vara svårt att veta om de ska stanna i tre dagar eller tre månader. Detta är ett sätt för de nyanlända ungdomarna att kunna komma in i föreningen och sporten utan att behöva belastas med en massa kostnader som skulle kunna avskräcka dem från att börja spela.

vi har folk som pratar deras språk som vi kan använda men inte dom tränarna heller får prata det språket...för när vi började så fick jag liksom gå och peka på allt, här är en linje, linje, aha ah, ja men jag håller liksom fortfarande på att förklara ribba, vad är ribba? Gå och känna på en ribba, visa och sådär, men så dom lär sig nå otroligt fort. [Respondent 2]

Vi jobbar ju stenhårt med att ungdomarna oavsett om man är född i Sverige eller någon annan stans att det ska vara billigt att spela curling.[Respondent 3]

Du kan väl stå här i kiosken några gånger så behöver du inte betala... har dom problem med ekonomin så behöver man inte betala allt på en gång, man kan dela upp det, man kan hitta andra vägar. [Respondent 2]

## Attityder kring inkludering

Föreningarna visade alla olika attityder mot inkludering. Det som alla såg som viktigt var dock arbetet med inkludering och att föreningarna ska se det som positivt. Resultatet visade att föreningarna såg olika attityder kring inkludering bland olika personer. Till exempel om de var ledare eller spelare eller som en hel förening. Två av föreningar såg det som en viktig del att ha engagerade och duktiga ledare och att ledarutbildningar var extra viktigt för att alla skulle få en bra och viktig kunskap kring inkludering i föreningarna. Det visade sig finnas mer åsikter kring inkludering bland de vuxna ledarna eller styrelsen än spelarna i föreningen och detta visar att ledarutbildningarna

och kunskap är något som lär prioriteras högt bland föreningarna. Ledarna är förebilder och ska sedan lära ut detta till ungdomarna som spelar.

Det sätter ju krav på förening speciellt för ledare sätter det ju krav på att kunna hantera det hela tiden och då kommer ju hela tiden syftet, ja varför håller vi på med fotboll? Är det bara för att få duktiga spelare eller är det för att alla ska få en meningsfull fritid.[Respondent 2]

## Ledare

I idrottsföreningar så består grunden av ideella tränare och ledare som lägger mycket tid och energi på att försöka få föreningen att gå runt och att alla ska trivas och må bra. Vissa av dessa verksamma ledare har inte någon utbildning utan föreningen får vara glad om någon vill ställa upp. Det kan vara svårt att sätta krav på att ledarna ska ha specifika kunskaper eller kompetenser Två av föreningarna nämner även att oftast i yngre åldrarna av lagen så får de vara tacksam och lättad om de får en förälder eller liknande att vara tränare samt att då blir det även svårt att ställa krav på dem.

För när ett lag bildas så räcker någon upp handen så blir dom ledare liksom [Respondent 4].

Åh tack och lov vi fick någon förälder som ville ställa upp... Då hoppas vi att den föräldern är vettig liksom. [Respondent 1].

Man får ta den man får ta [Respondent 1].

Flera av informanterna nämner detta som en stor och viktig del att ha engagerade ledare i föreningen och att deras attityd också speglar sig till ungdomarna som utövar idrotten. Om ledarna inte har en rätt attityd mot inkludering så blir det även svårt för ungdomarna att få det. Trots att alla föreningar vill arbeta mer med inkludering i föreningarna så tyder det också på att det är tidskrävande och stressigt att ha en sådan förening.

Det finns vikten av att vinna, spela hårdare, spela fulare, ja allt” och ”vi ska fostra vinnarskallar. [Respondent 2].

Jag tycker personligen, om jag ska vara riktigt kass, så är det egentligen för ledare och förening, så är det väldigt mycket extrajobb att vara en sån här förening, så är det. [Respondent 4].

En förening berättar om att det inte finns en attityd hos ungdomarna utan snarare hos de vuxna. Föreningen strävar efter att värva fler medlemmar och där finns en motsättning då många anser att det redan har tillräckligt många medlemmar. Det tyder på att det finns en konkurrens inom föreningen när det kommer till träningstider och mån av plats vilket är synd då alla ska få möjlighet att idrotta.

Allt är bra som det är. Det räcker med det vi redan har. [Respondent 3].

## Spelare

En av föreningarna tänker att det kan vara svårt för ungdomarna att förstå, att alla inte är som dem och om de andra inte spelar som de själva så kanske en viss irritation kan uppstå. Detta anser dem har med vart föreningen är placerad i området någonstans. Om det inte finns nyanlända och funktionsnedsatta i området och inte heller ser det i vardagen så kan det bli svårt att förstå det. Alla föreningar såg det som en självklarhet att inkludera alla i föreningen och att det bara kan leda till positiva konsekvenser trots att det ibland kan vara stressigt och tungt för föreningarna. När de väl får in fler folk i föreningen så får de även nya perspektiv och idéer vilket gynnar föreningars arbete med inkludering.

Den största vinsten är ju att barnen som också är med i föreningen får lära sig, att alla är olika och att alla har olika påbrå och att allt nytt oftast är lite skrämmande. Så märker man att det kanske inte är så farligt. Och då blir det även enklare tänker jag utanför sportens regler alltså att man får mer empati. [Respondent 1].

Alltid när det kommer nya personer så ser dom ju verksamheten på ett helt annat sätt. Så det är ju bra. [Respondent 3].



## Hinder och problematik i föreningen

Resultatet visade att alla föreningar tyckte det var en utmaning att få med antingen funktionsnedsatta eller nyanlända in i föreningen av olika anledningar. Alla föreningar har ideellt verksamma ledare och detta är en viktig del i föreningslivet. Det kan finnas en problematik med att det är ideellt eftersom de då har andra jobb och sedan måste ägna mycket tid åt föreningen med antingen träningar, möten eller pappersarbete.

Tid är viktigt för många och alla ställer ju upp ideellt liksom. Men annars ser jag inga hinder för det är ju liksom i grunden bara positivt. Men det finns utmaningar och så är det ju. [Respondent 4].

## Barn/ungdomar som börjar senare i en förening

Två av föreningarna nämnde även en problematik kring gruppen barn som vill börja idrotta senare än deras jämnåldriga vänner. De två föreningarna som nämnde denna problematik tänkte specifikt på ishockey av den anledningen att barnen även ska kunna åka skridskor från början. Båda föreningarna kom med en lösning på detta problem igenom att låta barnen få börja i vilken ålder som de själva vill och när de väl är i hockeyskola så ska fokus ligga på att ha roligt och åka skridskor, inte att stå och skjuta och spela hockey. Om det inte finns någon form av hockeyskola så kan det finnas en risk att barnen känner sig utanför och slutar eftersom de ligger så långt efter alla andra.

Det blir ett extramoment att också kunna åka skridskor...alla barn kan ju i princip springa och sparka en boll [Respondent 1].

Jag tycker även att det är viktigare att man ska kunna börja senare. [Respondent 4].

Min egen son som börja åka väldigt sent han var inte intresserad av att åka och sen kom han på att han var jätteintresserad så han började inte förens

9-10 år och då var han ju många, många år efter skridskoåkningsmässigt.

[Respondent 1]

## Lokaler

Det var bara en av föreningarna som hade en lokal anpassad för personer med en funktionsnedsättning. Toaletter och duschar anpassade för funktionsnedsatta, inga höga trappor eller trösklar, inga hinder, stora ytor samt att de även hade speciell utrustning för funktionsnedsatta som kunde hjälpa dem i idrotten. Resterande föreningar ansåg att detta var något självklart och väldigt viktigt för arbetet med inkludering men att här tog det ofta stopp med stöd och hjälp från kommunen.

Men sen har vi det här med omklädningsrum, återigen som för handikappade, vi har ju inga rum. Så om det är 20 killar och en tjej och inga omklädningsrum, hon får ju inte duscha, det blir såna grejer och det för vi fram till kommunen men får inte heller något stöd. [Respondent 4].

## Inkludering av flickor

Föreningarna såg även att rekrytering av flickor var ett hinder i deras arbete med inkludering. Antingen så kunde föreningarna rekrytera in flera flickor i yngre åldrar men hade sedan problem att hålla kvar dem i föreningen då de antingen tappade intresse eller bytte till en annan sport. Majoriteten av föreningarna hade dock problem med att få in flickor och kvinnor över huvud taget men att det låg högt upp på deras prioriteringslista.

Hos oss i vår förening så är det tyvärr så att, genom att vi har många tjejer som börjar spela, sedan byter över till innebandy, för kompisar spelar innebandy och det är enklare och sådär. Och då, ah då förlorar ju vi dom i hockeyn. Så det är lite lurigt. [Respondent 1].

Vi rekryterar ju i det området som vi är jag tror att vi får in mycket tjejer är att vi har mycket hockeyintresserade i vårt område så det spelar ingen

roll om de är kille eller tjej utan de börjar hockeyskola ändå om dom är intresserade. [Respondent 1].

Där kan vi inte riktigt hitta problemet till att vi inte blir fler tjejer, och vi har försökt med sånt här med kvällar för tjejer och alla andra möjliga varianter. [Respondent 3].

## Stöd från kommun

Något som ses som problematiskt är stödet och hjälpen utifrån kommunen. Att föreningar inte blir hörda och att ingenting sker i föreningen trots att de bett om hjälp. Något som återkommer från alla informanter är hur viktigt det är med stöd från kommun eller liknande och att det borde finnas mer personer som jobbar med inkludering och integration i föreningar.

Det är vi som hela tiden måste tjata och då orkar man tillslut inte.  
[Respondent 2].

Det finns ett intresse att arbeta med inkludering men när föreningar inte får någon hjälp uppifrån så blir det ofta tungt jobbat och då måste de istället fokusera på att låta föreningen gå runt istället.

Vi är väldigt inkluderande och Gävle kommun och när det är stöttning och så tycker jag det är väldigt begränsat. För att vara riktigt uppriktig.  
[Respondent 4].

## Diskussion

Här diskuteras och analyseras studiens resultat och metod.

## Resultatdiskussion

Resultatet från denna studie visade vad föreningarna gjorde för arbete med inkludering för att främja mångfald och även vad de vill ska bli bättre för att utveckla inkluderingsarbetet ännu mer. Detta menar även Vickerman (2012) att det alltid funnits en önskan om, och främst också att inkludera ungdomar till skolidrotten. Alla föreningar som ställde upp i intervjun arbetade med inkludering på ett eller annat sätt och alla ansåg att en inkluderande förening skulle vara en plats där alla ska känna sig delaktiga och välkommen. Det skulle också vara en plats där alla ska få möjlighet att idrotta på deras villkor, att ha bra och engagerade ledare som aktivt vill jobba med att inkludera och att alla ska få komma in i föreningen.

Resultatet visade att alla föreningar hade problem med att rekrytera flickor till föreningen. Vare sig det var kvinnliga ledare eller kvinnliga spelare i de olika sporterna så fanns där en problematik. Det fanns även en problematik att hålla kvar flickorna i föreningen när de väl hade börjat då det antingen tappade intresse eller bytte till en annan sport. Som också Riksidrottsförbundet (2010) så har idrotten en utmaning att rekrytera fler flickor in i föreningslivet, speciellt utländska flickor. Eftersom idrott har visats sig ha en stor betydelse för hälsan så ser föreningar detta något som måste prioriteras.

Något som flera av föreningarna ansåg som problematiskt var även att ungdomar med en funktionsnedsättning tenderade att inte söka sig till "vanliga" föreningar. Eftersom Parasporförbundet (u.å) erbjuder möjligheter för bland annat funktionsnedsatta finns en risk att de bara söker sig dit. Det har som sagt påvisats att de personer med en funktionsnedsättning har det lika viktigt att vara fysisk aktiv som vem som helst (ibid). Det blir svårt för föreningarna att arbeta med funktionsnedsatta eftersom det inte uppkommer sådana situationer i deras förening. Samtidigt så visar resultatet att föreningarna har goda kunskaper och utrustning för att kunna ha det tillgängligt för funktionsnedsatta att vara delaktiga i föreningen. Anledningen till att funktionsnedsatta oftast söker sig till parasporter kan vara att de inte vill känna sig exkluderade och utanför i de "vanliga" föreningarna.

Majoriteten av föreningarna arbetade aktivt med att få in fler nyanlända in i föreningen. Det är svårt för nyanlända att komma in i samhället och idrott kan vara en lätt och rolig väg in i samhället (Rivera et al., 1997). Det finns 4 punkter som kan vara viktiga för barnens deltagande i sport och dessa är socialt nätverk, relevanta färdigheter, språk och kulturell förståelse (Hertting & Karlefors, 2013). Föreningarna nämnde vikten av att ha en förståelse för varandras kulturer och traditioner och även att de fick lära sig svenska språket för att lättare kunna ta del av samhället. Enligt Hertting & Karlefors (2013) så handlade relevanta färdigheter om barn som börjar idrotta vid en senare ålder och kommer in i föreningen sent. Detta nämner även två av föreningarna som en problematik då det oftast handlar om ishockey och det momentet där skridskoåkningen kommer in i bilden. Skridskoåkning kan vara klurigt i början och för vissa barn kan de ta ett tag att lära sig åka. En förening nämnde att det kan vara lättare när det kommer till fotboll för de flesta barn kan springa och ta emot en boll medan man i ishockey märker skillnad fort om du inte kan åka skridskor.

Föreningarna visade att ledarna och tränarna hade ett stort och viktigt ansvar i föreningen men att det var svårt att rekrytera tränare till föreningarna. De fick helt enkelt vara glad om någon vill ställa upp och då kanske inte de ens har gått någon ledarutbildning över huvud taget. Eriksson (1989) beskriver också detta som något problematiskt då det är svårt att ställa krav på ledarna i föreningarna. Föreningarna har oftast bra och duktiga tränare och behöver inte ha detta som något problem men om problemet skulle uppstå är det bra att det finns ledarutbildningar som de kan delta på. Bara för att ledarna inte har en pedagogisk utbildning i bagaget så behöver inte det betyda att de inte är lämpliga eller kunniga som ledare (ibid) De kan vara snälla, pedagogiska och glada men samtidigt så måste de kunna lära ut fotboll och detta är något som de kan lära sig på en ledarutbildning. Enligt Krop & Groenveld (2013) så är det viktigt att en lärare och elev har ett bra samspel, god vilja, kreativitet och kunskap för att skapa en sådan god miljö som möjligt. Detta kan även gälla mellan ledare och spelare för att skapa den bästa miljön och de bästa förutsättningarna som möjligt i föreningen.

Något som resultatet visade var att det fanns en brist på stöd från SISU/idrottsförbundet men också från Gävle kommun. Några av föreningarna hade problem med att bygga ut lokaler så de blev anpassade för alla, oavsett om de har en funktionsnedsättning eller

inte. De vill ha lokaler som är anpassade för alla med tid och resurser finns inte tillgängligt för ett sådant arbete. En av föreningarna hade dock lokal och utrustning som var helt anpassade för funktionsnedsatta så detta är inte något problem för dem. Det kan bero på att föreningen får in fler ungdomar och vuxna med olika funktionsnedsättningar och att det är mycket vanligare inom den sporten och därför har andra föreningar inte påbörjat något sådant arbete. Det skulle kunna diskuteras om föreningarna bygger om lokaler och fixar utrustning och redskap för funktionsnedsatta så kanske de också börjar söka sig till alla föreningar och inte bara till Parasportförbundet?

## Metoddiskussion

I denna studie valdes en kvalitativ metod i form av intervjuer. Anledningen till valet av kvalitativ metod är för att kvalitativa intervjuer kan ge mer förståelse, djupare och mer detaljerade svar än vid en kvantitativ metod (Trost, 2010). Det finns också en större chans för forskaren att ställa uppföljningsfrågor än vid exempelvis enkäter (ibid). För att kunna få ett bredare perspektiv och en kanske mer ytlig information om föreningars arbete med inkludering så skulle en kvantitativ metod kunna användas i form av enkäter. Enkäter är enkelt att skicka ut via mail och du kan få in många svar från respondenterna (ibid). Anledningen till att denna metod inte användes var att det skulle vara mer tidskrävande än att intervjua personerna samt att det inte skulle blivit lika utformade och detaljerade svar om inkluderingsarbetet. Eftersom studiens syfte var att undersöka hur föreningar arbetade med inkludering för att främja mångfald så var en kvalitativ studie att föredra.

Intervjuguiden som skickades ut till informanterna innehöll 5 kategorier och några tillhörande frågor till dessa. Målet med intervjuguiden var att inleda med en stor, öppen fråga så informanten fick beskriva och berätta fritt hur han/hon tänker kring inkludering i föreningen och därefter bara ställa några uppföljningsfrågor för att kunna täcka alla kategorier. Nackdelen med många öppna frågor är att det blir mycket information och varje svar lär koda och tolkas för att kunna hitta olika teman (Bryman, 2011). Med öppna frågor så finns även risken att respondenten tappar tråden i sin berättelse och

börjar prata om något som är irrelevant och forskaren får då försöka ställa frågor som leder dem in på rätt spår igen (ibid).

Det går att diskutera om trovärdigheten och tillförlitligheten hade blivit högre om det funnits fler kriterier vid urvalet av informanter. Exempelvis att föreningar skulle varit medlem i förbundet i minst 10 år eller högst 20. Något som även skulle stärka tillförlitligheten är att använda sig av fler informanter för att få en ännu djupare förståelse. Trots det lilla antalet av informanter så blev det ändå en hel del information som var relevant och intressant för uppsatsen.

## Slutsats

Resultatet visar att alla föreningarna arbetade med inkludering på ett eller annat sätt och att alla hade olika typer av hinder när det kom till inkludering. Några av föreningarna hade större hinder att få in flickor i föreningen medan andra föreningar hade större hinder med att få in funktionsnedsatta.

## Framtida forskning

Denna studie kan vara en grund för framtida forskning inom ämnet inkludering och föreningsliv. För ett ännu bredare perspektiv så kan enkäter användas som komplettering till intervjuerna för att nå ut till ännu fler föreningar och se hur deras arbete med inkludering är. Det skulle även kunna vara intressant att göra studien i hela Europa för att se hur andra länder arbetar med inkludering i sina idrottsföreningar.

## Referenslista

Barow, T. (red.) (2013). *Mångfald och differentiering: inkludering i praktisk tillämpning*. (1. uppl.) Lund: Studentlitteratur.

Bryman, A. (2011). *Samhällsvetenskapliga metoder*. (2., [rev.] uppl.) Malmö: Liber.

Bunar, N. (red.) (2015). *Nyanlända och lärande - mottagande och inkludering*. (1. utg.) Stockholm: Natur & kultur.

Eriksson, S. (1989). *Idrottsledarna: igår - idag - imorgon?*. Göteborg

Folkhälsomyndigheten. (2011). *Hälsan hos barn och unga med funktionsnedsättning*. Folkhälsomyndigheten. <https://www.folkhalsomyndigheten.se/pagefiles/12662/A-2011-08-Halsan-hos-barn-o-unga-m-funktionsnedsattning-1-2.pdf>

Folkhälsomyndigheten. (2015). *Sämre hälsa hos personer med funktionsnedsättning*. Folkhälsomyndigheten. <https://www.folkhalsomyndigheten.se/nyheter-och-press/nyhetsarkiv/2015/mars/samre-halsa-hos-personer-med-funktionsnedsattning/>

Hertting, K., Karlefors, I. (2013) Sport as a Context for Integration: Newly Arrived Immigrant Children in Sweden Drawing Sporting Experiences. *International Journal of Humanities and Social Science*, 3(18): 35-44

Hertting, K., Karlefors, I. (2015) Entrance into Swedish Children's Sports: Newly-migrated children's perspective. *Idrottsforum.org*, (Published on idrottsforum.org 2016-01-25): 1-22

Jaarsma, E.A., Dijkstra, P.U., de Blécourt, A.C.E., Geertzen, J.H.B., & Dekker, R. (2014). Barriers and facilitators of sports in children with physical disabilities: a mixed-method study. *Disability and rehabilitation*, 37 (18), 1617–1625

Kissow, A. (2015). Participation in physical activity and the everyday life of people with physical disabilities: a review of the literature. *Scandinavian Journal Of Disability Research*, 17(2), 144-166. doi:10.1080/15017419.2013.787369

Krop, M. & Groeneveld, R. (2003). *Fritt fram för alla!: Idébok i idrott och hälsa för elever med rörelsehinder*. Umeå: Specialpedagogiska institutet.

Kvale, S. & Brinkmann, S. (2014). *Den kvalitativa forskningsintervjun*. (3. [rev.] uppl.) Lund: Studentlitteratur.



Migrationsverket. (2016). Vanliga begrepp när det gäller statliga ersättningar  
Migrationsverket <https://www.migrationsverket.se/Andra-aktorer/Kommuner/Statlig-ersattning/Vanliga-begrepp.html>

Parasportförbundet. (2015). *Allmänna förhållningssätt*. Parasportförbundet. Från  
<http://www.parasport.nu/forbundsinfo/omparasportforbundet/Forhallningssatt/>

Parasportförbundet. (u.å) *Värdegrund*. Parasportförbundet. Från  
<http://www.parasport.nu/globalassets/svenska-parasportforbundet-och-sveriges-paralympiska-kommitte-svenska-parasportforbundet/dokument/trycksaker/vardegrund.pdf>

Regeringskansliet. (2011). *FN:s konventioner om Mänskliga rättigheter*. Stockholm:  
Regeringskansliet

Riksidrottsförbundet. (2009). *Idrotten vill: Idrottsrörelsens idéprogram*.  
Riksidrottsförbundet. Från  
[http://www.rf.se/globalassets/riksidrottsforbundet/dokument/detta-ar-svensk-idrott/idrottenvill\\_2009\\_webbversion2.pdf](http://www.rf.se/globalassets/riksidrottsforbundet/dokument/detta-ar-svensk-idrott/idrottenvill_2009_webbversion2.pdf)

Riksidrottsförbundet. (2010). *Idrotts-Sverige: En presentation av Riksidrottsförbundet*.  
Stockholm: Riksidrottsförbundet. Från  
<http://www.rf.se/globalassets/riksidrottsforbundet/dokument/detta-ar-svensk-idrott/idrottssverige2011.pdf>

Riksidrottsförbundet & SISU Idrottsutbildarna. (2015). *Verksamhetsinriktning med ekonomiska planer*. Riksidrottsförbundet/SISU Idrottsutbildarna 2016-2017. Stockholm:  
Riksidrottsförbundet och SISU Idrottsutbildarna.

Riksidrottsförbundet. (2015). RS Förslag: *Strategi för Svensk idrotts framtid*.  
Helsingborg: Riksidrottsförbundet.

Riksidrottsförbundet. (2017). *Mångfald*

Riksidrottsförbundet. (2016) *Etnisk/Kulturell bakgrund*

Riksidrottsförbundet. (2016). *Funktionshinder*

Riksidrottsförbundet. (2003).

Riksidrottsmuseet. (2016). *Den moderna idrotten*. Hämtad 10 April, 2017, från

Riksidrottsmuseets hemsida,

<http://www.riksidrottsmuseet.se/Idrottshistoria/Idrottsrorelsensutveckling/Denmodernaiddrotten/>

Rivera, T., Rydeman, B. & Stenhammar, A. (1997). *Att möta elever med rörelsehinder och invandrabakgrund: vad är bra att veta?, vart ska man vända sig?.* Örebro: SIH-läromedel.

Sandström, M., Stier, J. & Nilsson, L. (red.) (2014). *Inkludering: möjligheter och utmaningar.* (1. uppl.) Lund: Studentlitteratur.

Statens folkhälsoinstitut. (2012). *Hälsa och välfärd hos barn och unga med funktionsnedsättning.* Statens folkhälsoinstitut. Från

<https://www.folkhalsomyndigheten.se/pagefiles/12782/A2012-02-Halsa-och-valfard-hos-barn-och-unga-med-funktionsnedsattning.pdf>

Stigendal, M. (2008). *Biblioteket i samhället: en gränsöverskridande mötesplats?.* Lund: BTJ.

Svender, J. (2012). *Så görs(s) idrottande flickor. Iscensättningar av flickor inom barn- och ungdomsidrotten.* Diss. Stockholm: Stockholm University

Söderman, L. & Antonson, S. (red.) (2011). *Nya Omsorgsboken.* (5., [helt omarb., nya uppl.] Malmö: Liber.

Tøssebro, J. (red.) (2004). *Integrering och inkludering*. Lund: Studentlitteratur.

Trost, J. (2010). *Kvalitativa intervjuer*. (4., [omarb.] uppl.) Lund: Studentlitteratur.

Vetenskapsrådet. (2011) *God forskningssed*. (Vetenskapsrådets rapportserie, Nr 1:2005). Vetenskapsrådet. Från [file:///C:/Users/Hanna/Downloads/2011\\_01.pdf](file:///C:/Users/Hanna/Downloads/2011_01.pdf)

Vickerman, P. (2012). Including children with special educational needs in physical education: Has entitlement and accessibility been realised?. *Disability And Society*, 27(2), 249-262. doi:10.1080/09687599.2011.644934

World Health Organization. (u.å).

## Bilagor

### Bilaga 1

#### Intervjuguide

Vilken roll har du i föreningen?

#### **Inkludering**

Hur tänker du när du hör ordet inkludering?

Berätta om dina erfarenheter kring inkludering?

Vad anser du är en inkluderande förening?

På vilket sätt använder ni er av inkludering?

Hur gör ni för att inkludera alla i föreningen?

Hur arbetar ni för att alla ska känna sig inkluderade?

Hur inkluderar man in tjejer i föreningen?

### **Stöd – de som sökt stöd från SISU/idrottsförbundet**

Vad tycker du om detta bidrag/stödet?

Hur arbetade ni med inkludering innan ni ansökte om bidraget?

Vilka typer av funktionsnedsättningar förekommer inom föreningen?

Hur har arbetet med inkludering av funktionsnedsatta personer sett ut i er förening?

Hur har arbetet med inkludering av nyanlända personer sett ut i er förening?

Berätta lite om hur det kommer sig att ni valde att söka bidraget

Vilka för- och nackdelar ser du gällande bidraget i sig? (ex föreningar använder stödet till något annat som det inte var tänkt för)

### **Stöd – de som inte sökt stöd från SISU/idrottsförbundet**

Vad vet du om stödet/bidraget?

Vilka fördelar ser du med att inkludera funktionsnedsatta eller nyanlända i föreningen?

Vilka begränsningar och svårigheter ser du med ett sådant arbete?

Har ni diskuterat kring frågan i föreningen gällande inkludering?

Om ja: Hur har det resonerats?

Hur kommer det sig att ni inte har sökt?

Om nej: Vad tror du har gjort att ämnet inte har tagits upp?

Skulle ni kunna tänka er att starta upp ett sådant arbete?

### **Attityder**

Vilka attityder upplever du föreningen visar mot inkludering?

Vilka attityder upplever du spelarna visar mot inkludering?

Vilka positiva attityder finns

Vilka negativa attityder finns

### **Problematiska frågeställningar**

Vilka hinder stöter ni på?

Hur får ni in nyanlända in i föreningen?

Finns det problematik med att få in de nyanlända in i föreningen?

Finns det en problematik att få med de med handikapp in i föreningen?

Vilken grupp är svårast att få med i inkluderingen?

Saknas det kunskaper kring inkludering?

## Bilaga 2

### Missiv

Hej!

Mitt namn är Hanna Zetterlund och jag läser sista terminen på Hälsovetenskapliga programmet på Högskolan i Gävle. Jag gör en studie med syfte att undersöka hur idrottsföreningar arbetar med inkludering för att främja mångfald.

Det jag vill ta reda på är om det finns några skillnader i föreningar som arbetat med inkludering en längre tid och föreningar som arbetat med det en kortare tid samt om det finns skillnader i attityder kring inkludering hos tränare och ordförande i föreningen.

Jag har fördjupat mig i forskning och litteratur kring mitt syfte men jag är även intresserad av att ta hjälp från er ledare/ordförande i föreningen med hjälp av en intervju för att få en djupare förståelse kring era erfarenheter och åsikter kring inkludering.

Intervjun kommer bestå av cirka 7-10 öppna frågor och kommer ta cirka 20-40 min att genomföra. Med ditt godkännande kommer även intervjuerna att spelas in.

Jag har tagit hänsyn till vetenskapsrådets forskningsetiska principer vilket innebär att ditt deltagande i studien är frivilligt och du har när som helst möjlighet att avbryta ditt deltagande. Du kommer behandlas konfidentiellt och anonymt samt att intervjun endast kommer att användas som grund för detta examensarbete.

Om du har frågor eller funderingar så kontakta gärna mig eller min handledare för mer information.

Med vänliga hälsningar

Hanna Zetterlund [ofk14hzd@student.hig.se](mailto:ofk14hzd@student.hig.se) 0709506707

Handledare: Paula Larsson, [paula.larsson@hig.se](mailto:paula.larsson@hig.se)